

VIITORUL ARHITECTURII (dincolo de secolul XXI)

Autor: Otilia Rudic

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *The functional and formalized spaces of the modernist movement are replaced by diverse aesthetic approaches; the stiles are clinking and are interpenetrating, the shapes are adopted for themselves, and appear new modalities of familiar styles of visualisation and of archi – sufficient spaces, but the evolution of informational technologies in the future will mark the evolution of archutectural forms in the XXI sentury.*

Cuvinte cheie: *arhitectura, posmodernism, stil, modernism, construcții, clădiri, forme arhitecturale.*

După cum se întâmplă adesea și în cazul altor mișcări artistice, cele mai vizibile idei și trăsături ale postmodernismului se observă în arhitectură. Exemplele așa numite "clasice" de arhitectură modernă pot fi considerate clădirile Empire State Building sau Chrysler Building, realizate în stilul Art Deco, în cazul spațiilor comerciale, ori arhitectura lui Frank Lloyd Wright, asociată de cele mai multe ori cu arhitectura organică, sau structurile realizate de mișcarea artistică Bauhaus în materie de spații private sau comunale. În contrast, un exemplu de arhitectură postmodernă este sediul companiei AT&T (astăzi Sony) din New York, care, ca și orice zgârâie-nori, este construit pe o structură metalică, având foarte multe ferestre, dar care, spre deosebire de construcțiile de birouri moderniste, împrumută și elemente din diverse stiluri clasice (coloane, fronton, etc.).

Un prim exemplu de artă postmodernă exprimată cu ajutorul arhitecturii se întinde de-a lungul porțiunii celebre pentru jocurile de noroc din Las Vegas, Nevada, așa numita Las Vegas Strip. Clădirile de-a lungul acestui bulevard reflectă numeroase perioade ale artei sau referințe culturale într-un colaj interesant, generat deopotrivă de timpul construcției, clădirile înconjurătoare și interesele comerciale ale proprietarilor.

Arhitectura postmodernă a fost descrisă ca fiind "neo-eclectică", astfel încât referința și ornamentul s-au întors pe fațade, înlocuind stilurile fără ornamente și agresive ale modernismului, cum este spre exemplu într-o clădire din Boston, Massachusetts. Acest eclecticism este combinat cu utilizarea unghiurilor non-ortogonale și a suprafețelor de forme cele mai variate și ciudate; aici putându-se menționa ca printre cele mai faimoase, Stuttgart State Gallery și Guggenheim Museum Bilbao. Arhitecții moderniști consideră clădirile postmoderne drept vulgare și clare forme de kitsch. Arhitecții postmoderni privesc spațiile moderniste proiectate de aceștia ca fiind lipsite de suflet și de delicatețe. Diferențele estetice de bază privesc nivelul tehnicității arhitecturii, cu accentul pus pe dorința modernismului de a reduce deopotrivă cantitatea de material și costurile unei structuri, respectiv de a-i standardiza construcția.

Postmodernismul nu are asemenea imperative și caută exuberanța în orice, în tehnicile de construcție, în modificarea unghiurilor tuturor suprafețelor, în folosirea diferitelor tipuri de ornamente, semănând la nivelul elaborării și al rafinamentului execuției, mai mult decât cu orice, cu arhitectura Art Deco. Lista arhitecților postmoderni îi include pe foarte cunoscuții Philip Johnson, John Burgee, Robert Venturi, Ricardo Boffil, James Stirling, Santiago Calatrava și Frank Gehry.

"Profetul postmodernității" a fost arhitectul și criticul american Charles Jencks, în al cărui studiu au fost definite trăsăturile esențiale ale curentului. Arhitecții postmoderni au căutat un punct de conjuncție între tehnologia secolului XX și stilurile tradiționale din trecut, în special clasicismul. Ca reacție la austeritatea mișcării moderniste, arhitecții s-au întors la surse regionale și tradiționale, introducând ornamente, culori, și sculpturi, adesea într-o manieră neașteptată, hibridă, sau chiar jucăușă. Exemplul arhetipal de arhitectură postmodernă este Portland Public Services Building în Portland, Oregon (construită între 1980 - 1982) avînd ca autor pe Michael Graves; o clădire uriașă ale cărei suprafețe sînt însuflețite de contrastul culorilor și de prezența motivelor ornamentale. Exemple: [Sony Building](#) (fig.1), Lever House (fig.2), ambele din New York, Portland Building din [Portland](#), Neue Staatsgalerie din [Stuttgart](#).

Fig.1 [Sony Building](#)

Fig.2 Lever House

În Secolul XXI s-a construit deja primul zgârâie-nori care a bătut toate recordurile; urmeaza altele mai înalte, care deja se afla în construcție. Secolul XXI anunță nenumărate progrese surprinzătoare și senzaționale în lumea arhitecturii. Construcțiile în stil deconstructivist de la sfârșitul sec. XX și începutul sec. XXI, construcții ce par lipsite de logică și pe punctul de a se prăbuși, au fost proiectate pe computere, iar tehnologia informației va marca și pe viitor evoluția formelor arhitecturale în secolul XXI. Arhitectura din ultima oră a încercat să depășească mai mult ca niciodată formele specifice modernismului din secolul XX (fig. 4). Competiția internațională celei mai înalte clădiri din lume este încă în derulare. Finalizată în 2003, Taipei 101 are o înălțime de 448 metri, surclasată în 2010 de Burj Khalifa (fig. 3), atingând o înălțime de 828 metri. Mai sunt și alte clădiri, aflate în faze de proiect, care vor atinge înălțimi de peste 1000 de metri.

Interesul pentru mediul înconjurător, stimulentele economice și disponibilitatea tehnologiilor importante, cum ar fi panourile solare și sistemele de ventilație, au determinat mulți arhitecți să proiecteze clădiri cu un consum scăzut de energie. Clădirea de la nr.30 de pe St Mary Axe din Londra, numită "The Gherkin", proiectată de firma de arhitectură Foster & Partners de o așa manieră, încât curenții de aer din clădire sunt controlați, pentru a menține o temperatură optimă fără a folosi sistemele de ventilație.

Fabricarea ieftină și în masă a materialelor din fier, sticlă și beton a condus la o adevărată explozie a creativității arhitecturale în timpul și după revoluția industrială. Tendințele evolutive din domeniul tehnologiei vor continua, iar construcțiile din secolul XXI vor profita de noile posibilități. Rezistența și mobilitatea edificiilor se vor îmbunătăți utilizându-se noile materiale și tehnologii, ca de exemplu sticla ultrarezistentă, fibra de carbon sau noile materiale plastice.

Fig. 3 Burj al Arab

Fig. 4 National Grand Theatre

Bibliografie

1. Botez - Crainic, A. *Istoria artelor plastice, vol. I, E.D.P., 2004*
2. *Istoria-Enciclopedie pentru intreaga familie, editura Teoria*
3. *Marea Enciclopedie a Cunoasterii-volumul 5-Arta, Arhitectura si Literatura, editura Litera*